

hiv/STI Informationsblad

Maj 2020

Att fånga intresset för frågor rörande hiv/STI-prevention och SRHR-frågor i dessa tider, känns som en utmaning. En pandemi rasar i hela världen och sjukvårdens resurser prioriteras till att fokusera på covid-19. Som hiv/STI-samordnare är detta fullt förståeligt och hiv/STI-arbetet går på sparlåga. Det finns inget annat att göra än att se tiden an. Dalarna ingår som bekant i kunskapsnätverket hiv/STI Mellansverige med 4 andra regioner och vi sitter alla i samma båt. Ett flertal av nätverkets utbildningsdagar och insatser har bokats av. Till hösten har vi planerat ett par större evenemang med spännande föreläsare och viktiga frågeställningar. Huruvida vi kommer att kunna genomföra dessa återstår att se.

Tämligen säkert är i alla fall att det kommer att bli en **smittspårningsutbildning den 30/9 -2020**. Falu lasarets föreläsningssal är som vanligt bokad för detta och eftersom vi kommer att videostrema till länets enheter så bör vi kunna genomföra dagen med social distansering. Detta förutsatt att alla föreläsare är friska och krya och att programmet är genomförbart. Anmälan är öppen och du är varmt välkommen att anmäla dig via vår hemsida www.regiondalarna.se/sti **Glöm inte att fylla i mailadress** så att vi kan komma i kontakt med de som anmält sig om utbildningen ändå ställs in. Välkommen att anmäla dig!

Gonorrén ökar

Att gonorrén har ökat nationellt har jag rapporterat om tidigare. Det märkliga är dock att Dalarna hittills inte sett någon signifikant ökning. I skrivande stund har 6 fall av gonorré anmälts under 2020. Varför masarna och kullorna har undsluppit denna ökning är ett mysterium. Här finns utrymme för alla tänkbara spekulationer eftersom det inte finns någon form av studie som kan förklara detta. Det finns ändå all anledning att vara vaksam och beredd på att ökningen även kan komma nå Dalarna. Totalt i Sverige har gonorréfällen **ökat med 20 procent** mellan 2018 och 2019. Statistiken visar att majoriteten av fallen var män. Under 2018 var drygt hälften av fallen män som har sex med män (MSM). Dessa utgör en riskgrupp och det är av största vikt att man hittar en effektiv preventionsmetod för att förebygga spridningen. Folkhälsomyndigheten har gett ut en sammanställning av litteraturöversikt med **effektiva metoder att förebygga gonorré**. Sammanfattningsvis har man kommit fram till att den bästa metoden är att fokusera på att ändra beteenden genom interventioner. Detta kan ske i form av enskilda samtal eller i grupp. I samtalet bör man göra individen medveten om vad gonorré är, hur det smittar samt vilka risker det egna beteendet kan medföra. Så som läget är nu är det inte lämpligt att ha gruppsamtal utan man bör erbjuda enskilda samtal till riskpatienter. Ett lämpligt tillfälle är att avsätta god tid vid smittspårningssamtal för att **prata om riskbeteende och förändring**. Ett bra argument kan vara att belysa den ökande resistensen hos gonorré. [Klicka här så kan du läsa hela litteraturöversikten](#).

Fler rapporter från Folkhälsomyndigheten

En rapport kring migration, sexuell hälsa och hiv/STI prevention har publicerats av Folkhälsomyndigheten. Utgångspunkten för undersökningen är den nationella strategin mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar. Målgruppen för denna rapport är exempelvis **personer som i sitt yrke, möter unga migranter**. Den finns att ladda ner från Folkhälsomyndighetens webbsida och rapporten finns både som helhet men även i en sammanfattande version. [Klicka här för att till Folkhälsomyndighetens sida](#).

På sidan hittar du även fler rapporter. Bland annat en rapport som bygger på befolkningsstudien SRHR2017, **Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter bland homo- och bisexuella samt transpersoner**. Här har man identifierat en större sexuell ohälsa än bland befolkningen i övrigt. Bland annat rapporteras en större utsatthet för våld och kränkning. Jag vill även lyfta fram en tredje studie från Folkhälsomyndigheten, nämligen Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter bland unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Rapporten har tagits fram av professor Lotta Löfgren-Mårtensson på uppdrag av Folkhälsomyndigheten.

Rapport från ett år med ungarelationer.se

I mars var jag inbokad till stiftelsen 1000 Möjligheters konferens, som skulle ha handlat om stiftelsens [webbplats ungarelationer.se](#) och årsrapporten av sidan. Som så mycket annat ställdes konferensen in men jag har fått rapporten och ni kan hitta den [genom att klicka här](#). Rapporten uppmärksammades i media och en kort intervju med generalsekreteraren Zandra Kanakaris, från TV4:s nyhetsmorgon. Du kan se intervjun på [detta klipp](#). Här berättar Zandra att våldet i de ungas relationer kan bli värre i dessa tider då den fristad som kanske skola och träning annars innebär för den våldsutsattas, inte finns tillgänglig nu pga covid-19. Jag har i tidigare nyhetsbrev och i andra sammanhang gjort reklam för ungarelationer.se och önskar att alla mottagningar som har kontakt med unga och unga vuxna, hjälper till att lansera och sprida sidan. Det finns bra affischer och visitkort som man kan beställa och som man med fördel kan sätta upp i tex väntrum och uppehållsrum. Man kanske kan fråga sig varför jag som hiv/STI-samordnare bevakar detta och svaret är att mycket av våldet handlar om **sexuellt våld** och därmed viktigt att förebygga och uppmärksamma. SRHR står för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och **sexuellt våld hör inte hemma i en jämlik och god sexuell hälsa**.

Pandemi=färre STI?

Enligt en artikel på BBC News webbsida torde rådande pandemi leda till färre STI. Eftersom det råder en strikt "lockdown" i Storbritannien med stängda pubar och barer så förväntar man sig att befolkningen har mindre tillfälliga sexpartners. Å andra sidan har många STI-kliniker också stängt vilket gör det svårare att testa sig för könssjukdomar. Efterfrågan på PEP (postexpositionsprofylax efter oskyddat sex med misstänkt hivsmittad) bland män som har sex med män, har minskat drastiskt.

Vid årsskiftet såg man en ökning av syfilis som man inte sett sedan andra världskriget men den ökningen har stannat av. Att hiv-test finns tillgängligt är således viktigt och här i Sverige har vi inte stängt ner hälso- och sjukvården på det sättet. Våra ungdomsmottagningar och STI-mottagning har i stort sett öppet som vanligt men många har dragit in på drop-in-mottagning. I Dalarna finns ju även möjligheten att skicka efter ett **hemtest för klamydia/gonorré** via 1177 som komplement till provtagning på en mottagning.

Och på tal om 1177 så finns nu appen **Ung i Dalarna** som bland annat gör reklam för **gratis test** via 1177. Varje gång det dimper ner ett provsvar som visar att någon i Dalarna köpt ett dyrt klamydiatest, så känner jag att vi har misslyckats att sprida och lansera att man kan testa sig via **1177**, gratis. Så förhoppningsvis ökar beställningen av tester framöver. Frikostig testning är en av de viktigaste åtgärderna för att minska spridningen av STI.

HPV-vaccination för pojkar

Sist men inte minst, passar jag på att sprida den glädjande nyheten att från och med augusti så kommer även pojkar att erbjudas HPV-vaccination via skolhälsovården. Om vi får en bra vaccinationstäckning så kanske vi på sikt kan utrota cancersjukdomar som uppkommer pga HPV-virus. Alltid något att se fram emot i dessa svåra tider.

Med önskan om en trevlig vår!

Önskar Pia Haqwinzon
hiv/STI-samordnare i Dalarnas län
pia.haqwinzon@regiondalarna.se
www.regiondalarna.se/sti

Pia Haqwinzon
hiv/STI-samordnare
Smittskyddsenheten, Falun
023-49 14 19, 070-216 25 00
pia.haqwinzon@ltdalarna.se